

Dr. Lyndsey Bakewell - Dokumentinių filmų teatras

Dokumentinio teatro dirbtuvių tikslai

Šių dokumentinio teatro dirbtuvių tikslas - supažindinti dalyvius su pagrindiniais pasakojimo ir istorijos naudojimo principais. Remdamiesi laikraščiais kaip šaltiniu, svarstysime, kaip kuriamos istorijos ir kaip jomis dalijamasi, ir kaip dalijamą informaciją paversti įdomia. Bus nagrinėjama, kaip pasakojimus paverčiame spektakliais ir kaip mūsų santykis su pasauliu, gyvenimiška patirtimi ir aplinka gali būti suderintas su platesne politine aplinka ir ja remtis, padedant dalyviams apsvarstyti, kokie galėtų būti jų ateities interesai ir galimybės bei kokių įgūdžių ir žinių galima įgyti, kad tai taptų įmanoma.

Mokymosi rezultatai:

Šiose dirbtuvėse mokiniai:

- išmoks skaityti ir kritiškai vertinti pagrindines temas, kurios yra mūsų gyvenamosios aplinkos dalis.
- sužinos, kaip kurti spektaklius iš pranešimų spaudoje.
- sužinos, kaip pagal Bertolto Brechto praktika dirbti su auditorija ir kaip kritiškai mąstyti apie tai, kaip informacija dalijamasi su mumis.

Reikalingos priemonės:

Laikraščiai
Popierius
Rašiklis

4C įgūdžiai

Kūrybiškumas
Kritinis mąstymas
Bendradarbiavimas
Bendravimas

Laikas	Veikla	Išsamios instrukcijos
10 min.	Įvadas	Jeigu grupėje, su kuria dirbate, esate naujokas, skirkite 10 minučių pristatyti save ir dirbtuves. Galbūt norėsite paprašyti pamąstyti, ką galėtų reikšti dokumentinio teatro terminas.

		<p>Jei su grupe dirbate reguliariai, jums gali būti naudinga trumpa įžanga į dokumentinį teatrą ir tai, kaip galima panaudoti įvairią medžiagą.</p> <p>Pvz.: "dokumentinis teatras - tai spektaklio forma, kuri remiasi gyvenimiška ir asmenine patirtimi. Galutinis dokumentinio teatro spektaklis, arba produktas, gali būti įvairių formų, įskaitant pasakojimą, tradicinius spektaklio pasakojimus ir fizinio teatro formas".</p> <p>Yra daugybė vietų, kur galima ieškoti medžiagos, padedančios kurti dokumentinį teatrą: laikraščiai, televizijos laidos, socialinė žiniasklaida, nuotraukos, interviu, apklausos ir visa kita, iš kur galima sužinoti asmeninį požiūrį į įvykį.</p> <p>Kritinis mąstymas ypač svarbus dokumentiniame teatre, turime galvoti apie tai, kaip suprasti, kas yra patikima informacija, o kas pateikiama per asmeninės perspektyvos prizmę. Taip pat turime apsvarstyti, kieno požiūriu dalijamės ir kaip. Šių dirbtuvių užsiėmimai padės mums visa tai išnagrinėti.</p>
<p>35 minutės</p> <p>10 min.</p>	<p>Pirma veikla: Kas yra laikraščių antraštės?</p> <p>Suderinkite antraštes su sakinių fazėmis</p>	<p>Pirma veikla: laikraščių antraštės</p> <p>Naudodamiesi ištekliuose pateiktu žaidimu "Antraščių istorija" (jei dirbate savarankiškai, įsitikinkite, kad pasirinkote dokumentą "Užpildyk spragas", jei dirbate grupėje, pasirinkite dokumentą "Grupės antraštės" ir iškirpkite reikiamus fragmentus), ant stalo ar žemės išdėstykite visus turimus antraščių variantus, kuriuose trūksta vieno žodžio, kad dalyviai galėtų juos peržvelgti. Tada kiekvienas dalyvis išsirenka vieną iš vieno žodžio kortelių ir bando suderinti savo žodį su viena iš antraščių.</p>

<p>15 min.</p>	<p>Diskusijos ir dalijimasis: Kokias antraštes sukūrėte? Ką tai mums sako apie istorijas ir pasakojimą?</p> <p>Perspektyvos - savanoriai, norintys papasakoti istoriją iš skirtingų perspektyvų.</p>	<p>Leiskite dalyviams būti kūrybingiems. Jie gali rinktis tą, kuris, jų manymu, yra teisingas, prasmingiausias, painiausias ar kvailiausias, bet kuris iš šių pasirinkimų yra vertingas.</p> <p>Turėkite atsakymų lapą - jo prireiks.</p> <p>Jei dirbate vieni, užpildykite žaidimą "Užpildyk spragas". Patys pasirinkite, kokie žodžiai kur tinka, o tada patikrinkite savo atsakymų lapą, kad pamatytumėte, ką teisingai supratote ir kokie buvo juokingi rezultatai.</p> <p>Apeikite grupę ir leiskite dalyviams pasidalinti savo antraštėmis - pažiūrėkite, kaip reaguoja grupė. Ar jie juokiasi, ar abejoja pasirinkimais, ar tiesiog priima rezultatą?</p> <p>Paprašykite grupės apsvarstyti, ką mūsų sukurtos antraštės pasako apie laikraščius ir informacijos gavimo būdą. Galbūt paprašysite apsvarstyti, kaip šios istorijos buvo sukurtos?</p> <p>Arba kas mums buvo pasakyta? Arba ko mums nebuvo pasakyta?</p> <p>Jei dirbate vienas, atsakykite į tris klausimus, susijusius su savo antraštėmis. Ką sužinojote?</p> <p>Pasirinkite vieną iš pasidalintų antraščių ir paprašykite savanorių ją įkūnyti. Pirmiausia padėkite dalyviams pagalvoti apie tai, kas</p>
----------------	--	---

10 min.	Diskusija	<p>yra šios istorijos dalis, o tada įvardykite dvi skirtingas istorijos perspektyvas.</p> <p>Kai tai padarysite, paprašykite jų papasakoti ir iš naujo suvaidinti istoriją du kartus, po vieną kartą iš kiekvienos perspektyvos.</p> <p>Tai atlikę, paprašykite kitų dalyvių pasvarstyti, kas nutinka, kai tą pačią istoriją išgirstame iš skirtingų perspektyvų? Kodėl tai svarbu? Ką tai leidžia mums sužinoti? Su kokiais iššūkiais susiduriama? Ar žiniasklaida visada leidžia tai daryti?</p> <p>Jei dirbate savarankiškai, pasirinkite istoriją ir atlikite užduotį, kaip nurodyta pirmiau. Istoriją galite suvaidinti patys, pradėdami nuo vienos perspektyvos, o paskui nuo kitos, ir įrašyti, kad galėtumėte žiūrėti atgal, arba galite užrašyti istorijas.</p>
10 min.		
35 minutės	Antroji veikla: Kas tai?	Dalyviams reikės pasirinkti laikraščius arba laikraščių istorijas, su kuriomis jie galės dirbti. Suskirstykite juos į grupes po 3 ar 4 ir paprašykite atsitiktine tvarka

<p>10 min.</p>	<p>Paimkite laikraštį ir pasirinkite atsitiktinę istoriją. Perskaitykite ją ir aptarkite grupėje.</p>	<p>išsirinkti laikraščio istoriją. Jie neturėtų ilgai galvoti apie pasirinktą istoriją, o jei apie ją nieko nežino, tuo geriau.</p> <p>Paprašykite dalyvių perskaityti istoriją, o tada greitai aptarkite ją grupėje, kad įsitikintumėte, jog visi supranta taip pat. Galite paskatinti juos įvardinti, apie ką pasakojama šioje istorijoje.</p> <p><i>Jei dirbate vienas, atlikite tą patį procesą ir užsirašykite, kaip suprantate istoriją ir apie ką, jūsų manymu, ji yra.</i></p> <p>Naudodami žymeklį paprašykite dalyvių paryškinti svarbias frazes ir (arba) žodžius laikraščio straipsniuose. Paskatinkite juos pagalvoti apie perspektyvas ir apie tai, kaip jos suteikia skirtingus požiūrius, jei tekste jų dar nėra.</p> <p><i>Tai galite padaryti ir dirbdami vieni. Kas išsiskiria ir kokia perspektyva?</i></p> <p>Pasirinkę žodžius ir frazes, dalyviai gali pradėti kurti trumpą tekstą iš pasirinktų citatų, kuriame būtų pasakojama istorija. Šie žodžiai sudarys spektaklio teksto pagrindą.</p>
<p>5 min.</p>	<p>Pažymėkite svarbiausius žodžius ir frazes, kurie, jūsų manymu, bus svarbūs. Pagalvokite apie perspektyvas.</p>	<p>Leiskite mokiniams per 10 minučių parašyti trumpą 1-2 minučių trukmės scenarijų, kurį jie vėliau suvaidins. Scenarijuje turi būti pažymėti žodžiai ir frazės. Taip pat kiekvienas grupės narys turi suvaidinti po personažą. Reikia pasidalinti bent 2 požiūriais.</p> <p>Duokite laiko laiko apmąstyti iššūkius, kylančius tuomet, kai reikia kalbėti svetimais, kitų žmonių išsakytais žodžiais.</p>

<p>10 min.</p>	<p>Sukurkite 1-2 minučių trukmės scenarijų (150-300 žodžių), kuriame būtų naudojami jūsų pasirinkti žodžiai ir frazės. Įsitinkite, kad visi turite po personažą ir yra bent 2 perspektyvos.</p> <p>Diskusija</p>	<p>Jei dirbate vienas, atlikite užduotį, kaip nurodyta pirmiau. Garsiai perskaitykite savo scenarijų, įrašykite jį ir perklausykite. Diskusijų skyriuje skirkite šiek tiek laiko apmąstymams apie tai, kas, jūsų manymu, yra svarbu istorijoje, kurią norite papasakoti vietoj scenarijaus.</p>
----------------	--	---

10 min.		
40 minučių	Trečioji veikla: Brechtas ir spektaklis	Kiekvienam asmeniui mokiniai turėtų priskirti po vieną personažą. Personažus sunumeruokite nuo 1 iki 4. Ratu atsisukę veidu į vidų, parodykite, kokias emocijas, jūsų manymu, jaučia kiekvienas veikėjas.
20 min.	Paverskite savo kūrinį spektakliu.	Pagalvokite apie 1 veikėjo socialinį statusą ir pademonstruokite jį fiziškai. Šioje vietoje galbūt norėsite prisiminti Brechto mokymą apie gestus.
20 min.		Tada paprašykite mokinių fiziškai parodyti, kaip natūraliai 1 veikėjas reaguoja į tai, ką jie žino apie 2 veikėją. Tai turėtų atlikti visi personažai, taigi 1 - su 3, 1 - su 4, 2 - su 1 ir t. t.
		Remdamiesi tuo, ką tik išmoko apie fiziškumą ir reakciją, paprašykite dalyvių pradėti natūraliai atlikti savo personažus ir kūrinį - tai 1 stilius. Paprašykite jų konkrečiai pagalvoti, koks jausmas yra įkūnyti ir atlikti šiuos personažus?
		Po to, kai jie vieną kartą peržiūrės scenarijų, paprašykite jų apmąstyti, kaip jie juos vaizduoja ir ar tai yra teisinga? Kaip jie tai žino?
		Tada paprašykite dalyvių dar kartą suvaidinti savo scenarijų, bet šį kartą personažai turi būti perdėti - tai antrasis stilius. Tai gali būti archajiškumo laikymasis arba tiesiog išraiškingesni jų judesiai.
		Kai jie dar kartą peržiūrės scenarijų, paprašykite jų apsvarstyti, kas pasikeitė? Kas dabar įmanoma ar neįmanoma, palyginti su ankstesniu scenarijumi? Ar kai kurie personažai / požiūriai buvo

	<p>Klaustytojų atsakas.</p>	<p>geriau perteikti natūraliu būdu ar perdėtai?</p> <p>Galiausiai paprašykite, kad kiekviena grupė pasirinktų 1 ar 2 stilių. Tuomet likusiems jie atlieka to stiliaus pasirodymus. Žiūrovai suteikia grįžtamąjį ryšį apie tai, ką jie matė, o vaidinusi grupė apmąsto, ar pavyko pasiekti tai, ko tikėjosi iš žiūrovų.</p> <p>Jei dirbate vienas, galite pasirinkti įkūnyti vieną personažą arba visus paeiliui. Pagalvokite, kaip tas personažas galėtų reaguoti į kitus, apsvarstykite, kaip jo veidas ir kūnas galėtų išreikšti jo nuomonę.</p> <p>Paskui atlikite scenarijaus fragmentus su kamera. Pirmiausia tai darykite natūraliai, stengdamiesi būti kuo tikslesni. Tada pakartokite perdėtai.</p> <p>Peržiūrėkite šias dalis ir pagalvokite, kas buvo įmanoma abiejuose scenarijuose ir ką, jūsų manymu, jūsų klausytojas galėjo iš to pasiimti.</p>
--	-----------------------------	--

Papildomi ištekliai:

Šie šaltiniai apima platesnę dokumentinio teatro praktiką, bet yra susiję su Brechtu, laikraščių teatru ir verbatim teatru.

Knygos:

Hammond, W., & Stewart, D. (2008) *Verbatim, Verbatim: Šiuolaikinis dokumentinis teatras*. (Londonas: Oberon Books)

Skyriai:

Allain, P., & Harvie, J. (2014). Bertolt Brecht in The Routledge Companion to Theatre and Performance. (Londonas: Routledge)

Chambers, C. (2002). The Continuum Companion to Twentieth Century Theatre (Londonas: Continuum), p. 214.

Vaizdo įrašai:

Įvadas į Brechtą. Nacionalinis teatras, Jungtinė Karalystė.

<https://www.youtube.com/watch?v=l-828KqtTkA>

Kartono piliečiai: Laikraščių teatras

<https://www.youtube.com/watch?v=KfRY1wTRrWA>